

OSAAVA FARMARI

Käytännön kestävyystoimet maatilalla

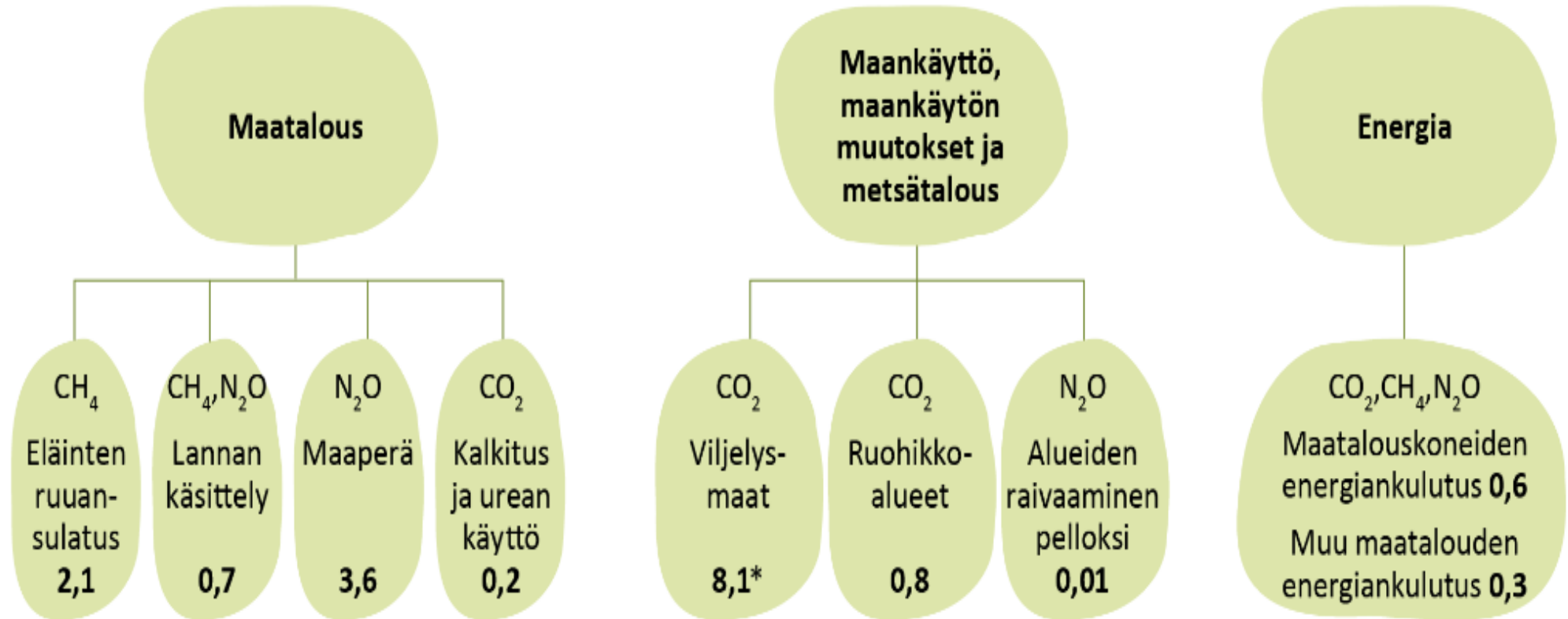
Jaana Auer

Käytännön kestävyystoimet maatilalla

- Energian hinta, maatalouden kannattavuus ja ilmastonmuutos kytkeytyvät toisiinsa yhä kiinteämmin
- Kaikkea ei pysty kerralla muuttamaan, edetään askel askeleelta
- Tuotantoprosessien kehittäminen:
- Energiatehokkuuden parantaminen
- Materiaalitehokkuuden parantaminen
- Logistiikka
- Pellon viljelykäytäntöjen muuttaminen
- Eläinten ruokinta

Maatalouden kasvihuonekaasupäästöt vuonna 2020

Kuva 12. Maataloudesta lähtöisin olevien päästöjen raportointi YK:n ilmast sopimuksen mukaisessa raportoinnissa, luvut vuoden 2020 päästöjä. (Tilastokeskus 2021)

Pellon viljelykäytäntöjen muuttaminen

Hiiliviljelyn pääperiaatteet

- Hiiliviljely on ruoantuotantoa, jossa maaperän hiilivarasto (multavuus) ei vähene ja mieluiten kasvaa
- Maan kasvukunnon parantaminen mahdollistaa satotasojen, satovarmuuden sekä resurssitehokkuuden ja sitä kautta tuotannon kannattavuuden paranemisen.
- Hyvin ruokittuina ja suojassa häiriöiltä maaperän pieneliöt pääsevät kerryttämään hiiliyhdisteitä maahan. Hiilen kertyminen voi olla huomattavaa. Kansainvälisen 4/1000-aloitteen mukaisilla toimilla Suomessa maatalousmaat voisivat kääntyä miljoonien tonnien päästölähteestä nieluksi (Mattila ym. 2020).
- Kotitehtävä: katso video maaperän ravintoverkosta (soilfoodweb)
- <https://www.maaperanravintoverkko.fi/general-7>

Kivennäismailla tavoitteena on hiilivarastojen lisääminen, turvemaidella tärkeintä on orgaanisen aineksen hajoamisen hidastaminen

- Maan orgaanisen aineksen määrää ja hiilen sidontaa voidaan kasvattaa
  - Hyvän sadon tuottaminen
  - Monivuotisten ja syyskylvöisten kasvien viljely
  - Lannan tai orgaanisten lannoitevalmisteiden käyttö
  - Hiilipitoisten maanparannusaineiden käyttö

Maan orgaanisen aineksen vähenemistä ja hiilen vapautumista ilmakehään estää

- maan rakenteen ja vesitalouden toimivuuden varmistaminen
- muokkauksen vähentäminen, eroosion estäminen
- viljelykiertojen monipuolistaminen
- monivuotisten ja syyskylvöisten kasvien lisääminen
- talviaikaisen kasvipeitteisyyden lisääminen
- alus- ja kerääjäkasvien hyödyntäminen
- turvemaidella orgaanisen aineksen hajoamisen estäminen pohjaveden pintaa nostamalla
- turvemaiden uudisraivauksien välttäminen
- heikkotuottoisten turvepeltojen siirtäminen kosteikkoviljelyyn
- turvepeltojen vettäminen, metsitys tai jättäminen pois käytöstä.

CAP:lle asetetut EU-tason tavoitteet

Edistetään osaamista, innovaatioita ja digitalisointia

Varmistetaan älykäs, kestävä ja monipuolinen maatalousala, jolla parannetaan elintarviketurvaa

1. Turvataan viljelijöiden tulotaso ja ruuantuotanto
2. Lisätään tuotannon kilpailukykyä ja laatua
3. Parannetaan viljelijöiden markkina-asemaa

Tuetaan ympäristönhoitoa ja ilmastotoimia ja edistetään yhteisiä ympäristö- ja ilmastotavoitteita

4. Hillitään ilmastonmuutosta ja sopeudutaan siihen
5. Edistetään ympäristön tehokasta hoitoa ja suojelua
6. Edistetään luonnon monimuotoisuuden, elinympäristöjen ja maiseman säilyttämistä

Lujitetaan maaseutualueiden sosioekonomista rakennetta

7. Kannustetaan nuoria alalle, helpotetaan maaseudun yritystoiminnan kehittämistä
8. Edistetään maaseudun työllisyyttä, kasvua ja paikallista osallisuutta
9. Parannetaan turvallisen, terveellisen ja kestävä ravinnon saantia sekä eläinten hyvinvointia ja torjutaan mikrobiresistenssiä

Rahoitus tukikohteittain vuosina 2023-2027 milj. euroa / vuosi keskimäärin

Lähde: MMM <https://mmm.fi/documents/1410837/12210688/Suomen+CAP-suunnitelma.pdf/5bcae54e-fb72-3f0e-fffd-353c73f91ac2/Suomen+CAP-suunnitelma.pdf?t=1639745788731>

MAASEUDUN KEHITTÄMINEN		Yritysrahoitus ja palveluiden kehittäminen, osaaminen, innovaatiot ja digitalisointi, tekninen apu		SUORAT TUET		Tuotanto-sidonnaiset tuet	
Ympäristökorvaukset		181		Perustulotuki ja uudelleenjakotuki		102	
203				321		Ekojärjestelmät	
						86	
Luonnonhaittakorvaukset		Luonnonmukainen tuotanto		KANSALLINEN TUKI (ei sisälly CAP-suunnitelmaan)			
504		76		Etelä-Suomen kansallinen tuki, pohjoinen tuki, muu kansallinen tuki			
Rakennetuet (maatalous)		Eläinten hyvinvointikorvaukset		350			
105		74					

N
u
o
r
e
t

GAEC2 Turvemaiden suojeleu+ Muiden alojen suojeleu

- Vuoden 2022 jälkeen maatalousmaaksi muusta käytöstä raivaamalla tai muutoin otettu ala on oltava pysyvästi nurmella
- Nurmikasvusto voidaan uusia suorakylvönä tai kevennetyllä muokkauksella niin, että uusi nurmikasvusto kylvetään välittömästi aiemman kasvuston muokkauksen jälkeen. Kyntö siis kielletty.
- Tämä nurmivaatimus ei koske tilusjärjestelypäätösten mukaisia uusia aloja eikä lohkon muotoa parantavia muutoksia
- Suunniteltu koskevan raivauksen lisäksi myös vanhoja turvetuotantoalueita
- Tavoitteena vähentää kasvihuonekaasupäästöjä ja ylläpitää maaperän hiilivarastoja, vähentää raivausta
- Ei korvausta
- Lähde: CAP-suunnitelman ympäristötoimenpiteiden esittely neuvojille 16.11.2022
Maaseutuvirasto

GAEC 6 Talviaikainen vähimmäismaanpeite

- Vähintään 33 % viljelijän peltoalasta ja pysyvien kasvien alasta on oltava kasvipeitteistä syksystä kevääseen
- Kasvipeitteiseksi hyväksytään:
  - Tiettyjen muokkaamattomien viljelykasvien alat
  - Muokkaamattoman sängen alat
  - Kevennetyn muokkauksen alat
  - Tiettyjen viljelykasvien alat, joiden pinnalla on sadonkorjuusta jäänyttä kasvijätettä
- Tavoitteena vähentää eroosion aiheuttamia ravinnevalumia
- Ei korvausta

GAEC 7 Viljelykierto

- Otetaan käyttöön vuonna 2024
  - Jos tila hakee ympäristökorvauksen kerääjäkasvi –toimenpidettä, viljelykierto on otettava käyttöön vuonna 2023
- Viljelykierrosta vapautuvat
  - Pienet tilat (10 ha)
  - Nurmi-, kesanto ja palkokasvivaltaiset tilat (75 %)
  - Luonnonmukaista tuotantoa harjoittavat tilat
- Yksivuotisten kasvien viljelyssä olevasta peltoalasta kasvin pitää vaihtua vuosittain 33 %:lla (edellisenä vuonna yksivuotinen kasvi)
- Viljelykiertoa ei tarvitse soveltaa lohkoille, joilla on
  - Monivuotisia kasveja, nurmia ja kesantoja
  - Perunaa, sokerijuurikasta, sipulia, porkkanaa, keräkaaleja tai puna- tai keltajuurikasta
- Tavoitteena saavuttaa parempi resilienssi, korkeampi satotaso ja vähemmän ravinnehuuhtoumia
- Ei korvausta

Ekojärjestelmät 1/2

- Ekojärjestelmän toimet täyttävät CAP:n ympäristö- ja ilmastotavoitteita tehokkaasti ja yksinkertaisesti
- Toimet ovat mahdollisimman laajan viljelijäjoukon valittavissa
- Toimet ovat yksivuotisia, jolloin ekojärjestelmän sitoumuksetkin ovat yksivuotisia
- Vaativampi kuin ehdollisuus, erilainen kuin ympäristökorvaus
- Vaatimuksena ehdollisuuden noudattaminen
- Ei vaadi korvauskelpoisuutta. Maksetaan maatalousmaalle, joka on maankäyttölajiltaan peltoa ja jolla harjoitetaan maataloustoimintaa
- Toimenpiteet ovat tuttuja nykyisestä ympäristökorvauksesta. Toimenpiteiden ehdot muuttuvat osittain

Eköjärjestelmät 2/2

- Talviaikainen kasvipeite 50 €/ha
  - Ala, joka muokkaamattomana sängellä tai muokkaamaton tietyillä kasveilla 31.10.-15.4. välisen ajan
- Luonnonhoitonurmet 65 €/ha
  - Monivuotien nurmikasvusto. Monilajiseksi kehittyneet luonnonvaraisia heiniä ja ruohovartisia kasveja sisältävät nurmikasvustot ok. Siemenseoksen painosta enintään 20 % typensitojakasveja
- Viherlannoitusnurmet 80 €/ha
  - Nurmiheinäkasvien ja typensitojakasvien seos. Vähintään 4 lajia ja seoksen painosta vähintään 20 % typensitojakasvia enintään 3 vuotta peräkkäin. Niitto 2. vuonna, paitsi vaikeissa rikkakasvitilanteissa joka vuosi
- Monimuotoisuuskasvit 300 €/ha
  - Pölyttäjähönteis- ja maisemakasvien seos/riistakasvien seos/niittykasvien seos/peltolintukasvien seos
- Luonnonhoitonurmien, viherlannoitusnurmien ja monimuotoisuuskasvien tukia enintään 25 %:lle viljelijän suorien tukien tukikelpoisesta alasta. Lisäksi C-tukialueella luonnonhoitonurmien tukea enintään 10 %:lle

Ympäristökorvaukset 2023-2027

- Tavoitteena kannustaa ympäristön ja ilmaston kannalta edullisiin viljelykäytänteisiin sekä edistää maatalousluonnon monimuotoisuutta ja luonnonhoitoa
- Rakenne ei muutu: kustannusperusteinen => korvataan kustannuksia, joita tuensaajalle syntyy, kun hänen toimintansa ylittää lainsäädännön asettamat vaatimukset
- Ympäristösitoumus ja ympäristösopimuksia yhteensä 15 toimenpidettä
- Ympäristösitoumus ja sen lohkokohtaiset toimenpiteet kohdentuvat aktiiviviljelyyn ja niiden tavoitteena on maataloustuotannon ympäristökestävyyden parantaminen
- Ympäristösopimukset kohdistuvat muulle kuin peltoalalle ja ne edistävät luonnonhoitoa

Ympäristökorvausten toimenpiteet 2023-2027

Ympäristösitoumus

- Ympäristö 1 – Tilakohtainen toimenpide
- Ympäristö 2 – Maanparannus- ja saneerauskasvit
- Ympäristö 3 – Kerääjäkasvit
- Ympäristö 4 – Kiertotalouden edistäminen
- Ympäristö 5 – Suojavyöhykkeet
- Ympäristö 6 – Turvepeltojen nurmet
- Ympäristö 7 – Valumavesien hallinta
- Ympäristö 8 – Puutarhakasvien vaihtoehtoinen kasvinsuojelu
- Ympäristö 9 - Lintupellot

Ympäristösopimukset

- Ympäristö 10 – Maatalousluonnon monimuotoisuus ja maiseman hoito
- Ympäristö 11 – Kosteikkojen hoito
- Ympäristö 12 – Alkuperäisrotujen kasvattaminen
- Ympäristö 13 – Alkuperäiskasvien ylläpito
- Ympäristö 14 – Alkuperäisrotujen perimän säilytys
- Ympäristö 15 – Alkuperäiskasvien varmuuskokoelmat

Tilakohtainen toimenpide

- Toimenpiteen pakolliset vaatimukset:
  - Maanäytteen ottaminen viiden vuoden välein
  - Lohkomuistiinpanot
  - Ympäristö- ja ilmastosuunnitelma 3. sitoumusvuonna
- Valinnaiset vaatimukset –valittava kaksi, voi vaihdella vuosittain
  - Ilmasto- ja ympäristökoulutus
  - Monivuotiset monimuotoisuuskaistat
  - Maaperän seurantatieto
  - Orgaaniset ravinteet
  - Pölyttäjien ravintokasvit
  - Täsmäviljelymenetelmät
  - Kasvintuhoojien ja kasvitautien seuranta- ja tunnistussovellukset
  - 45 €/ha muut, 113 €/ha puutarhakasvit ja kumina

Tilakohtainen toimenpide –valinnaiset vaatimukset 1/2

1. Ilmasto- ja ympäristökoulutus

- Sitoumuskauden aikana valittavissa viisi eri koulutusosiota
- Voidaan valita joka vuosi mikäli koulutusosio on eri

2. Monivuotiset monimuotoisuuskaistat

- Kahden yksivuotisen kasvin viljelyssä olevan peruslohkon kaikille reunoille perustetaan kylvämällä keskimäärin 3 m leveä monivuotinen nurmikasvusto
- Peruslohko on vähintään 0,5 ha
- Hoito erillisten ohjeiden mukaan

3. Maaperän seurantatieto

- Kahdella peruslohkolla toteutetaan joka laaja maa-analyysi tai peltomaan analyysi skannauslaitteistolla

4. Orgaaniset ravinteet

- Käytössä separaattori tai lietteen laskeutusmenetelmä
- Lantaa käsitellään biokaasulaitoksessa
- Lantaa luovutetaan tilan ulkopuolelle
- Nurmikasvustoa toimitetaan biokaasulaitokseen

Tilakohtainen toimenpide – valinnaiset vaatimukset 2/2

5. Pölyttäjien ravintokasvit

- Vähintään kahdella peruslohkolla, väh. 0,5 ha, viljellään sadontuottotarkoituksessa pölyttäjille ravintoa tarjoavia kasveja
- Öljykasvit, tattari, kumina, sinappi, härkäpapu, herne, öljyhamppu, morsinko, mansikka, vadelma, hedelmäpuut tai marjapensaat

6. Täsmäviljelymenetelmien edistäminen

- Aktiiviviljelijällä tai hänen käyttämällä urakoitsijalla on käytössä paikkatietoon tai optiikkaan perustuva täsmäviljelyä edistävä kone tai tuensaajalla on käytössään automaatiohjauksella varustettu traktori tai kone

7. Kasvintuhoojien ja kasvitautien seuranta- ja tunnistussovellukset

- Käytössä vuorovaikutteinen tietokoneella tai mobiililaitteella toimiva sovellus rikkakasvien, kasvitautien ja/tai kasvintuhoojien tunnistamiseksi ja kasvukaudenaikaisen kasvitauti- ja tuhoajatilanteen seuraamiseksi

Lohkokohtainen toimenpide: Maanparannus- ja saneerauskasvit

- Toimenpidettä voidaan toteuttaa sellaisilla lohkoilla, jotka ovat olleet yksivuotisen kasvin viljelyssä edellisellä kasvukaudella
- Ei voi kasvattaa aluskasvina, tuotantokasvin jälkeisenä kerääjäkasvina tai seoksena tuotantokasvin kanssa
- Maanparannus- ja saneerauskasvin jälkeen voi perustaa syyskylvöisen kasvin, kun kasvuaika on ollut vähintään 2 kk
- Maanparannuskasveja ovat öljy- ja muokkausretikka, mailaset, ruisvirna, rehuvirna, valkosinappi eli keltasinappi, mesikät, sikuri, kuminan ensimmäisen vuoden kasvusto tai näiden seokset
- Saneerauskasveja ovat öljy- ja muokkausretikka, valkosinappi eli keltasinappi, samettikukka tai näiden seokset. Muokkausretikaksi katsotaan myös muokkausretiisi
- Korvaus 190 €/ha, maksetaan max. 20 % korvauskelpoisesta sitoumusalasta

Lohkokohtainen toimenpide: Kerääjäkasvit

- Viljellään kasvukauden aikana kerääjäkasveja yksivuotisten tuotantokasvien aluskasvina tai tuotantokasvin sadonkorjuun jälkeen siten, että tavoitteena on peittävä kasvusto
- Kerääjäkasvi voi olla italianraiheinä tai muu nurmiheinä, apila tai muu nurmipalkokasvi
  - Myös seokset sallittuja, korkeintaan 10 % muita kukkivia yksivuotisia
  - Kerääjäkasvusto ei saa koostua pelkästään typensitojakasveista
  - Yksivuotisilla puutarhakasveilla ja varhaisperunalla kerääjäkasvi voi olla hunajakukka, öljyretikka tai muokkausretikka
  - Viljaa voidaan kylvää kerääjäkasviksi vain lohkolle, jossa on samana vuonna viljelty varhaisperunaa tai varhaisvihanneksia
  - Ei saa lannoittaa
- Kylvettävä 15.8. mennessä, kasvuston saa päättää aikaisintaan 15.9. ja muokata aikaisintaan 1.10.
  - Mikäli lohkolle kylvetään syyskylvöinen kasvi, aiempi päättäminen ja muokkaus on mahdollista
  - Kerääjäkasvin kasvuajan on oltava vähintään 6 viikkoa
- Ehdollisuuden mukainen viljelykiertovaatimus koskee toimenpidettä jo vuonna 2023
- Korvaus 97 €/ha, voidaan maksaa korkeintaan 30 % korvauskelpoisesta alasta

Lohkokohtainen toimenpide: Kiertotalouden edistäminen

- Viljelijä sitoutuu käyttämään peltolohkolla lannanlevityksessä sijoitettavaa tai multaavaa laitetta tai lisäämään peltolohkolle tilan ulkopuolelta tulevaa orgaanista materiaalia, jonka kuiva-ainepitoisuus on vähintään 20 %
  - Orgaaniset lannoitteet ja –maanparannusaineet, orgaaniset lannoitteiden ja maanparannusaineiden seokset, toiselta tilalta hankittu kuivalanta sekä lannasta erotettu kuivalanta
- Levitettäville aineille vähimmäismäärät: 15 m³/10 m³/5 m³
- Korvaus 37 €/ha, korvausta voidaan maksaa korkeintaan 80 % korvauskelpoisesta alasta

Lohkokohtainen toimenpide: Suojavyöhykkeet

- Viljelijä sitoutuu perustamaan ja hoitamaan peltolohkolla monivuotisen nurmikasvuston peittämää suojavyöhykettä koko sitoumuskauden ajan
- Kasvusto on perustettava 1. ja 2. sitoumusvuonna ja säilytettävä sitoumuskauden loppuun asti. Kasvuston saa perustaa myös ennen sitoumuskauden alkua
- Perustamisen yhteydessä kasvuston voi lannoittaa, mutta aluetta ei saa muokata tai lannoittaa enää perustamisen jälkeen
- Kasvusto niitetään vuosittain 31.8. mennessä ja niitetty kasvimassa on käsiteltävä
- Suojavyöhykettä saa laiduntaa
- Korvaus 350 €/ha, maksetaan korkeintaan 80 % korvauskelpoisesta alasta

Lohkokohtainen toimenpide: Turvepeltojen nurmet

- Voidaan toteuttaa lohkoilla, jotka ovat kokonaan turvemaata
  - Lohkon katsotaan olevan kokonaan turvemaata, kun sen pinta-alasta vähintään 80 % on turvemaata
- Viljelijä sitoutuu perustamaan ja ylläpitämään monivuotisen nurmikasvuston peittämään tuotantonurmea sekä huolehtimaan kasvuston laadusta ja sadontuottokyvystä koko sitoumuskauden ajan
  - Kasvusto perustettava 1. tai 2. sitoumusvuonna
- Nurmen uusiminen sallittu ainoastaan ilman muokkausta. Lannoitus on sallittu ja kasvinsuojelu ei ole sallittua
- Korvaus 100 €/ha

Lohkokohtainen toimenpide: Valumavesien hallinta

- Voidaan toteuttaa lohkoilla, jotka ovat happamia sulfiittimaita tai kokonaan turvemaata
  - Käytettävät menetelmät vaativat pellon, jonka kaltevuus on pieni
- Tarkoituksena on säädellä kuivatusjärjestelmien avulla pelloilta lähtevien valumavesien määrää
- Valittavia menetelmiä on kaksi:
  - Altakastelu
  - Säätosalaojitus
- Toimenpidettä altakastelu tai kuivatusvesien kierrätysjärjestelmä on toteutettava sitoumuskauden loppuun asti
- Altakastelu 214 €/ha
- Säätosalaojitus 77 €/ha

Lohkokohtainen toimenpide: Puutarhakasvien vaihtoehtoinen kasvinsuojelu

- Viljelijä sitoutuu toteuttamaan valitsemillaan lohkoilla vähintään yhtä määritellyistä biologisista tai mekaanisista torjuntamenetelmistä
  - Menetelmien tulee sopia viljeltävälle kasville
  - Lohkolla voi olla valittuna vain yksi menetelmä
  - Toteutuspinta-ala voi vaihdella vuosittain
  - Edellyttää kasvinsuojelun ennakkosuunnitelmaa lohko- ja kasvikohtaisesti
- Hyväksytyjä menetelmiä ovat:
  - Mekaanisesti levitettävien mikrobiologisten kasvinsuojeluaineiden käyttö kasvitautien tai tuholaisten torjunnassa
  - Kasvukauden aikainen orgaaninen tai biohajoava kate yksivuotisilla kasveilla
  - Hyönteisverkot
  - Pölyttäjähönteisten levittämien mikrobiologisten kasvinsuojeluaineiden käyttö kasvitautien torjunnassa
  - Makroeliövalmisteiden käyttö kasvintuhoojien torjunnassa
  - Kasvukauden aikainen orgaaninen tai biohajoava kate tai leikattava nurmikate monivuotisilla kasveilla
  - Korvaus 500 €/ha

Lohkokohtainen toimenpide: Lintupellot

- Voidaan toteuttaa lohkoilla, jotka on tunnistettu paikkatietoaineiston perusteella lintujen muutonaikaiseksi levähdys- ja ruokailupaikoiksi
  - Kurki, hanhi, joutsen
- Viljelijä sitoutuu sallimaan muuttolinnuille häiriöttömän ruokailun valitsemillaan lohkoilla, jos linnut saapuvat lohkolle
  - Lohko tunnistettu levähdys- ja ruokailupaikaksi
  - Vähintään 10 ha alue, voi koostua useasta lohkosta
  - Enintään 50 % korvauskelpoisesta alasta
- Lohkoilla viljellään tuotantokasveja tavanomaisen viljelykäytännön mukaan normaalein sato-odotuksin
- Tuensaaja dokumentoi lintujen vierailut sekä niiden aiheuttaman haitan
- Korvaus maksetaan vain niille lohkoille, joille linnut ovat aiheuttaneet tuhoja
- Korvaus 600 €/ha

Luonnonmukaisen tuotanto

- Sitoumus luonnonmukaisesta tuotannosta tehdään viideksi vuodeksi, korvauskelpoiselle alalle
- Tuensaajana aktiiviviljelijä
  - Ilmoittautunut luonnonmukaisen tuotannon valvontajärjestelmään
  - Luomuviljelyssä katkeamattomasti koko sitoumuskauden ajan vähintään 5 ha, puutarhakasveilla vähintään 1 ha
- Luonnonmukaisen kotieläinsitoumukseen vähintään 5 ey ja osallistuminen edellyttää luonnonmukaisen tuotannon sitoumusta myös kasvinviljelyn osalta
  - Kotieläintuotannossa maksettava pinta-ala määräytyy eläinyksiköiden perusteella, 0,5 ey/sitoumushehtaari
- Koulutusvaatimis vähintään viiden päivän koulutus ennen sitoumuksen antamista. Lisäksi kaksi päivää, jos myös kotieläimistä
- Myyntikasvivaatimus 30 %, lasketaan siirtymävaiheen ohittaneesta pinta-alasta. Helpotuksia tiloille, jotka tuottavat eläimille rehua
- Korvau 160 €/ha, 590 €/ha avomaanvihannekset, 130 €/ha kotieläintuotanto

OSAAVA FARMARI

Kiitos!

Tietoa tulevista koulutuksista

www.osaavafarmari.fi

Meidät löytää myös Facebookista ja Instagramista!

